

Informační predátoři a jiná řešení

PhDr. Jindra Planková, Ph.D.
Ústav informatiky, FPF
Slezská univerzita v Opavě

Pokrok či utopie?

- Permanentní konfrontování s měnícím se a transformujícím prostředím
- Tvorba nových produktů a služeb
- Využívání online informačních nástrojů a služeb
- Technologie umožňují sledovat problémové oblasti s cílem vytvářet nové druhy vědeckých produktů

Pokrok či utopie?

- Volně dostupné informace – základ + jádro pokročilé vědecké informační infrastruktury
- Cílem není pouhá distribuce a vyhledávání údajů
- **Podstata** => poskytování, sdílení, spolupráce, rozvoj informačního prostředí, rozvoj a podpora oblastí vědy a výzkumu

Pokrok či utopie?

- Změny ve vědecké komunikaci v ČR
- Postupné budování demokratického, otevřeného a skutečně objektivního systému komunikace vědy
- Stejně šance všem členům společnosti na dosažení odpovídajících informací
- Zajištění **získání**, resp. **zpřístupnění poznatků** moderní vědy

Open Access

- Alternativní cesta k tradičnímu modelu publikování
- Digitální, online **přístup**, zdarma a bez autorskoprávních a licenčních omezení, **podporující dodržování** autorských práv, recenzování, přínos, profit, tisk, ochranu, prestiž, kariérní postup, indexování a ostatní znaky a podporované služby spojené s vědeckou literaturou

Green OA

- Jednoduchá varianta k otevřenému přístupu
- Uložení **preprintu** nebo **postprintu** článku do otevřeného digitálního **repozitáře**
- Vydavatel uzamyká konečnou verzi článku do systému
- Autor může učinit kroky k zajištění volné dostupnosti článku jinde
- Autorská verze článku – návaznost na politiku vydavatele, resp. poskytovatele finanční podpory na výzkum

Gold OA

- Základní nástroj vědecké komunikace – vědecký časopis
- Publikování vědeckých článků v odborných recenzovaných časopisech, s okamžitým otevřeným přístupem
- Vydavatel vytváří konečnou publikovanou formu článku, kterou poskytne volně k dispozici
- **Ekonomický model** OA – přenos financování vydávaných článků na stranu autorů

Hybrid OA

- Cesta otevřeného přístupu spojená s vydáváním **hybridních časopisů**
- Dostupnost na základě předplatného a zároveň možnost pro autory zaplatit za otevřený přístup k vlastním článkům uživatelům i mimo daný okruh předplatitelů
- Zpřístupnění vybraných článků NE otevřeně přístupný časopis
- Počátek **predátorské** politiky vydavatelů časopisů?

Informační predátoři

- Jsem zde, jsem predátor a chci jídlo...
- Nejdříve musím svou kořist nalézt
- Jakmile ji zpozoruji, musím ji ulovit
- Sláva, ulovil jsem!
- Rychle zpracovat, ať se nezkazí
- Nezbývá nic dalšího – dobře si pochutnat a v klidu vše strávit
- Pozor, abych nebyl sežrán sám

Vznik informačního predátorství

- Technologické změny po r. 2000
- Postupný vznik a rozšiřování časopisů v online podobě
- Za zpřístupnění článků placen poplatků
- První časopisy s otevřeným přístupem
- Posuny v technické, ekonomické i publikační rovině

Vědecký časopis

- Recenzované periodikum
- Jednotlivé texty prošly recenzním řízením, tzv. „peer-review“
- Vysoké nároky na obsahovou i formální stránku článků
- Dlouhodobá péče o kvalitu obsahové i formální stránky periodika
- Udržování vědecké komunity a spolupráce

Predátorský časopis (PČ)

- Je popsán jako časopis, který **zneužívá** myšlenku **otevřeného přístupu** ve svůj prospěch
- Vzniká primárně s cílem vybírat autorské publikační poplatky a generovat zisk
- Prvotní snahou není podpora rozvoje vědecké komunikace
- Parazituje na myšlence OA

Znaky PČ

- Články neprochází **žádným** či pouze **fiktivním** recenzním řízením
- Články **rychle přijímány** k publikování, bez řádného posouzení
- Často publikovány články obsahující nesmyslná tvrzení či smyšlená fakta
- K publikování **přijímány všechny články**, téměř žádné překážky k publikování

Znaky PČ

- Nejsou dodržovány publikační standardy
- Články vykazují **nulový**, nebo téměř žádný **přínos** pro sdílení vědeckých poznatků
- **Agresivní** praktiky pro získávání příspěvků
- Parazitování na **jménech prestižních**, zavedených **časopisů**

Znaky PČ

- Parazitování na **známých jménech** vědců a autorit v oborech publikování
- Stejné složení redakčních rad pro více než jeden časopis, a to i v různých oborech publikování
- **Neexistující** kontaktní údaje a ztížení identifikace
- **Fiktivní** hodnoty hodnotících faktorů a scientometrických ukazatelů

Možnosti obrany...

- Ověření hodnoty IF v databázi WoS (JRC)
- Ověření zařazení časopisu do databáze Scopus
- Kontrola časopisu dle uvedeného ISSN v registru [ROAD](#)
- Ověření v seznamu [Beall's list](#)
- Ověření v seznamu „[hijacked](#)“ časopisů

Možnosti obrany...

- U nových nebo neznámých časopisů věnovat zvýšenou pozornost popsanému publikačnímu procesu
- Nutnost ověření uváděných informací
- V případě konferencí prověřit organizátory či instituci, která zajišťuje konání konference
- Být obezřetný při volbě publikačních kanálů

Jak přelstít predátory

- Moje rada:

- Budme informovaní
- Staňme se predátory sami!

Příklad predátorských praktik

Visit us: [web](#) [facebook](#) [youtube](#)

an international publication platform allowing authors to sell directly in electronic form without commitments and restrictions on copyright

registration and catalog management are free of charge, get immediate earnings from each sale of your items

a platform for e-books, e-journals, e-textbooks, e-articles and e-papers

an ISBN provided by a foreign publisher, peer-reviews by the Scientific Counsel Ecoletra.com, a possibility to publish in the Ecoletra.com - Scientific eJournal

free establishment of e-libraries for schools and publishing houses

Dear colleague _ Phdr. Jindra Planková, Ph.d.,

We would like to inform you about the possibility to **submit article** in the next issue of the **international interdisciplinary scientific electronic journal Ecoletra.com Scientific eJournal**. The journal was assigned an International Standard Serial Number - ISSN 2377-9748 by the U.S. ISSN Center. Ecoletra.com LLC is the publisher of the journal with its location on 16192 COASTAL HWY, LEWES, DE 19958, USA.

Ecoletra.com Scientific eJournal is indexed in:

- [Scientific Indexing Services database](#), Journal ID:2184
- SCOPUS (evaluation process, 2377-9748)
- WorldCat, OCLC Number: 905350201

Příklad predátorských praktik

The Publication Procedure and Terms

1. Author signs up for a free Author account on www.ecoletra.com (free of charge, see [Tutorial 2](#))
2. Author purchases the [Publication Packet Ecoletra.com Scientific eJournal](#). When sending several articles need to purchase the appropriate number of packages.
3. Author downloads the [Publication Template](#) (.docx, .doc) write his/her article into the template according to the instructions and saves it in .docx or .doc format.
4. Author adds his/her contribution via his/her Author's Account named Firstname-Surname-Name-Of-The-Paper.docx or .doc. (Add book/Work, see [Tutorial 5](#))
  - The filename must be saved without spaces or special characters. When submitting the file, check the specific subcategory in the section eProfessional Articles in the submission form.
  - Enter the number of the purchase for the [Publication Packet Ecoletra.com Scientific eJournal](#) in the field Contribution to Ecoletra.com – Scientific eJournal.
  - By submitting the paper to the ecoletra.com platform and the Scientific eJournal Ecoletra.com, the author automatically agrees to publish the paper.
  - The author confirms that the content of the paper is his/her original work and has the full ownership.
5. The editor evaluates the content of the paper and decides to pass the paper for a peer review by two independent reviewers. The Editor reserves the rights to edit individual papers.

Příklad predátorských praktik

Call for Papers Calendar:

- **vol. XX, No.1**
  - Call for Pappers - 1. November
  - Submission Deadline - 31. December
  - Peer-Review - 1. - 15. January
  - Issue - 31. January
- **vol. XX, No.2**
  - Call for Pappers - 1. January
  - Submission Deadline - 12. March
  - Peer-Review - 12. - 25. March
  - Issue - 30. March
- **vol. XX, No.3**
  - Call for Pappers - 1. March
  - Submission Deadline - 10. May
  - Peer-Review - 10. - 25. May
  - Issue - 30. May
- **vol. XX, No.4**
  - Call for Pappers - 10. May
  - Submission Deadline - 31. September
  - Peer-Review - 1. - 15. Oktober
  - Issue - 30. Oktober

Editorial Board Ecoletra.com Scientific eJournal has an international structure, consisting exclusively only the members of the Scientific Council ecoletra.com which are selected for particular issue and are listed in its imprint.

Příklad predátorských praktik

Scholarly Open Access

Critical analysis of scholarly open-access publishing

Home About the Author Disclaimer LIST OF PUBLISHERS LIST OF STANDALONE JOURNALS

Other pages

LIST OF STANDALONE JOURNALS

Potential, possible, or probable predatory scholarly open-access journals

This is a list of questionable, scholarly open-access standalone journals. For journals published by a publisher, please look for the publisher on the list of publishers, [here](#). This list is only for single, standalone journals.

We recommend that scholars read the available reviews, assessments and descriptions provided here, and then decide for themselves whether they want to submit articles, serve as editors or on editorial boards. The criteria for determining predatory journals are [here](#).

We hope that tenure and promotion committees can also decide for themselves how importantly or not to rate articles published in these journals in the context of their own institutional standards and/or geo-cultural locus. We emphasize that journals change in their business and editorial practices over time. This list is kept up-to-date to the best extent possible but may not reflect sudden, unreported, or unknown enhancements

Ecoletra.com

Search

RECENT POSTS

- o Medical Journal Accepts Sting Paper, Gets Tipped Off, Retracts
- o The TR Master Journal List is not a Journal Whitelist
- o Another Predatory Conference Organizer from Asia: Academic Fora
- o Three New Open-Access Publishers — All with Dumb Names
- o Oncotarget's Peer Review is Highly Questionable

ARCHIVES

Select Month

Příklad predátorských praktik

- o East European Science Journal (Czasopismo Naukowe)
- o Eastern Academic Journal
- o Eastern European Scientific Journal
- o E-Library Science Research Journal
- o Ecoforum
- o Ecoletra.com Scientific eJournal
- o Education Reform Journal
- o EDUVED Global Management Research (GMR)
- o Eduved, International Journal of Interdisciplinary

- o East European Science Journal (Czasopismo Naukowe)
- o Eastern Academic Journal
- o Eastern European Scientific Journal
- o E-Library Science Research Journal
- o Ecoforum
- o Ecoletra.com Scientific eJournal
- o Education Reform Journal
- o EDUVED Global Management Research (GMR)
- o Eduved, International Journal of Interdisciplinary Research

Závěrem

- Doba protikladů, tvorby prognóz i svébytného vývoje
- Optimistický pohled do budoucnosti, nebo katastrofický scénář?
- Prezentujme, publikujme, pracujme na naší budoucnosti
- Vždy s vědomím **etického dopadu** pro vlastní obor zkoumání, osobní přínos a celkový rozvoj vědy a výzkumu

Děkuji za pozornost!

PhDr. Jindra Planková, Ph.D.
jindra.plankova@fpf.slu.cz
+420-553-684-358

Ústav informatiky, FPF
Oddělení informační vědy
Slezská univerzita v Opavě